

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Zie hier eenige van de laatste titels.

381. Het Indianenmeisje. — 382. Het Spookschip. — 383. De Heks van Baudeloo. — 384. De Gevangene op het eiland. — 385. Een avontuur aan de grens. — 386. Hoe Pol renner werd. — 387. De Booze Heer. — 388. De Vuurtoren van het eiland Rona. — 389. Een jongen in den Boerenkrijg. — 390. De Page van Graaf Egmont. — 392. Een Harde Les. — 393. De vlucht van de kermis. — 394. Een Vlaamsche eew-hov. — 395. Het Bloemenmeisje. — 396. De Slaven van Oostende. — 397. Een Smokkelaar aan de IJle. — 398. Een Redder in den nood. — 399. Het Gemeenzinnig Huis. — 400. Een avontuur op de zee. — 401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een hoon. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van een Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De Twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De dochter van den Visscher. — 412. De dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De Erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De Hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de siavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De vrijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstroom. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dapperste Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares. — 435. Diksmuide. — 436. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 437. Ontmasker. — 438. Een gestoorde Nacht. — 439. De Stem aan de deur. — 440. Het Gemeenzinnig bedrijf. — 441. De Smokkelaars van Blankenberghe. — 442. Een d. — 443. Aan de grens. — 444. Een Godsoordeel. — 445. De verrader. — 446. Zigeuners 't dorp. — 447. Een Rakker. — 448. De dochter van den Indianenhoofdman. — 449. De Smokkelbende. — 450. Het verlaten Schip. — 451. De Werklooze. — 452. De Avonturen in de Hooglanden. — 453. De Gestoorde Zesdagenkoers. — 454. Uit een gezin. — 455. Een Smokkelavontuur. — 456. De Weezen van de Beukenharst. — 457. Kars, de Herdershond. — 458. Een angstige Tocht. — 459. De verkleede Krijgsman. — 460. De Heldin van Maastricht.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

De Verrassing van Oudenaarde

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE VERRASSING VAN OUDENAARDE

I.

In een klein huisje, dat bij de stadswallen van Oudenaarde stond, zat een vrouw van ongeveer veertig jaar... Het was avond en bij het licht van een lampje telde zij geld.

Er werd geklopt... De vrouw schoof haastig de muntstukken in de lade. Dan opende ze de deur.

— Goeden avond, Joke... groette een man, die binnentrad.

— Ha, Staf... zijt gij het?

— Zooals ge ziet, nicht...

De man liet zich op een stoel vallen.

— Hoe gaat het? vroeg hij.

— Tamelijk, kozijn.

— Ge doet toch goede zaken. Ik weet, dat er veel soldeniers komen om uw kruiden. En ik zal er u nog meer zenden.

Joke was een gemeene bedriegster. Ze verkocht aan de soldaten een aftreksel van planten uit het bosch. En ze maakte die snullen wijs, dat ze dit aftreksel in water moesten koken. Als ze dan van dit water dronken, zouden ze in den oorlog niet gekwetst kunnen worden.

Die soldaten geloofden dit. Men leefde in 1383, en toen waren zelfs de geleerden bijgeloovig. Zou een soldenier het dus niet zijn...

En de oorlog woedde. De graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male, regeerde onrechtvaardig. De Vlamingen stonden tegen hem op. Vooral Gent gaf daarin het voorbeeld.

De graaf had hulp gevraagd aan den koning van Frankrijk, die met een machtig leger kwam. Hij versloeg de Vlamingen bij West-Roosebeke. De ruwaard, Filips van Artevelde, sneuvelde daar. Maar Gent gaf niet toe, en zette den strijd voort onder leiding van Frans Ackerman (1).

Alzoo heerschte de oorlog en menige soldaat te Oudenaarde meende zich nu onkwetsbaar te maken door de kruiden van Joke, die daarmee veel geld verdiende.

De man, die nu bij haar zat, en een neef van Joke was, heette Staf Blaere. Maar men noemde hem meestal den Mol, omdat hij dikwijls als spion over den grond en door de struiken kroop.

De Mol was een verachtelijke kerel. Hij spande met de vrienden van den graaf mee en om geld,

(1) Zie onze werkjes: De Jongen van West-Roosebeke, De Boschkerels, Leeuwte van Damme, De Veerman van 't Zwin. Maar wie deze niet heeft gelezen, kan toch heel goed dit verhaal volgen.

trachtte hij aanhangers van Ackerman aan de Franschen of de ridders over te leveren.

Het waren dus wel twee deugnieten, die in dit huisje samen waren.

— Joke, ik kom u een dienst vragen, zei de Mol. Luister eens goed. Ik weet dat een bedelaar soms door de vest in en uit de stad gaat, 's nachts natuurlijk... En dat gebeurt hier bij uw huis... Ge moet van nacht de wacht houden... Bemerkt ge den vent, volg hem, zonder dat hij het weet en zie, waarheen hij zich begeeft. Onthoud de plaats. En morgen komt ge het mij zeggen in het Steen van mijnheer van Donk.

— Maar een heelen nacht uit bed blijven, dat is niet aangenaam, bromde de vrouw. Waarom let ge zelf niet op?

— Omdat ik ander werk heb... Misschien moet ik ook de stad uit. Doe uw best... en ge krijgt een flinke belooning.

— Maar wie is die bedelaar dan?

— Dat juist moet ik weten. Ik houd hem voor een Gentschen mouter, een Kaproen, zoo'n nalopper van Ackerman. En blijkt het en knippen we hem, dan is het een goede vangst, Joke. Ge krijgt de helft van het loon.

— Waarlijk?...

— Ja, beste nicht... En ze zullen mij een goede som betalen. Ik kon nu wel dadelijk naar de overheid gegaan zijn, om het te vertellen, maar

dan houden soldeniers hem aan en krijg ik geen duit. Ik sta mijn buitenkansje niet af, verzekerde de slechte kerel. Dus, ik reken op u, mijn lieve nicht...

— Maar waarom denkt ge, dat de man langs hier komt?... De vesten zijn zeer lang, merkte Joke op.

— Omdat er hier een ondiepe plaats is. Ik heb dien bedelaar al sedert gisteren in het oog. Hij was aan de poort, hij bezocht jonkvrouw Isolda van Huizen, een juffer, die altijd 't kleine volk voor-spreekt, hij bekeek de hoofdwacht, als wilde hij weten, hoeveel soldeniers er daar waren. Kortom, ik heb wantrouwen.

— En weet ge dat hij in en uit de stad gaat?

— Vandaag zag ik hem niet meer en ik vermoed dus dat de vent buiten Oudenaarde is. Hij is een boodschapper voor vrienden van Ackerman. Het zal wel zoo uitkomen. En wilt ge me helpen?

Joke stemde toe. De Mol gaf nog eenige onder-richtingen en vertrok dan...

— Dus ik moet vóór het achterraampje op den loer liggen, mompelde Joke. Neen, plezierig is het niet. Maar ik kan er wat mee verdienen, en voor geld doet men veel.

Ze nam een stoel en plaatste zich nu bij het raampje; het was vrij donker dezen avond, doch een gedaante zou ze wel bemerken, als die in de nabijheid kwam.

Een aanhanger van Frans Ackerman waagde zich in deze dagen beter niet bij de poort, als hij in of uit de stad wilde, want Oudenaarde was bezet door de Fransche soldaten. En de Leliaarts, de vrienden van den graaf en vleiers van den Franschen koning, hadden er de wacht.

Er waren onder het volk genoeg lieden, die Ackerman zouden steunen en deze bezetting haaten, maar zij mochten zich niet roeren. Velen die zich tegen den graaf verzetten, waren wreed ter dood gebracht.

Een bode van Ackerman moest dus wel trachten door de vesten en over de wallen te sluipen, als hij te Oudenaarde wilde zijn.

— Mijn kozijn kan zich leelijk vergissen, dacht Joke. En toch, hij is sluw. Nu, we zullen de oogen open houden. Ik mag niet indutten. Laat ik aan mijn geliefde geld denken, dan blijf ik wel wakker.

II.

Bij Syngem, op den weg van Gent naar Oudenaarde, stapte een ruiter van zijn ros vóór de groote herberg « De Zwaan ». Een knecht kwam haastig toegelopen.

— Goeden avond, mijnheer van Elsbeke, groette hij. Moet ik uw paard stallen.

— Neen, bind het vast. Ik ga maar even binnen

om een beker te ledigen en iets aan den waard te vragen.

De jonge edelman trad in de ruime gelagkamer, die toch maar zuinig verlicht werd door een eenige lamp. Er bevonden zich enkele boeren, die den bezoeker onderdanig groetten.

In den hoek zat een bedelaar een stuk brood te verobberen bij een kroes bier. Hij scheen zich van het gezelschap niets aan te trekken.

— Dag, mijnheer Zeger van Elsbeke, zei de baas. Waarmee kan ik u dienen?

— Dag... dag... spotte de edelman.

— Ik bedoel goeden avond...

— Ja, het is al vrij laat... en bedien me dus maar eens rap van een beker goeden wijn.

De herbergier voldeed aan dit verzoek, en zei:

— Inderdaad, het is vrij laat, maar ik zie, dat gij geen vrees hebt, jonker. De meier van Dikkele, Janssonne, laat anders veel van zich spreken. Hij zamelt overal levensmiddelen in voor Gent en hij doet het op hardhandige wijze. Als een boer onwillig is, krijgt hij klappen, die klinken als een klok.

— Daarvan weet ik mee te spreken, riep een der landbouwers. Gisteren kwam die vent op mijn hof om graan. Ik zei dat ik niets verkocht. De meier van Dikkele betaalt wel... maar onder de markt. En bovendien hebben de heeren van Oudenaarde streng verbod gegeven, iets voor Gent

af te staan. Maar Janssonne liet me de handen op den rug binden. Met een paar duwen in den rug joeg hij mij naar de schuur. Daar bedreigde hij mij met een dorschvlegel. Toen moest ik mijn knechten roepen. Janssonne zou me anders zeker dood geslagen hebben.

— Maar wie zitten er op het kasteel Zonnellare op een hoeve zijn en zag dat er volk naar het bij Gaver? vroeg van Elsbeke. Ik moest ginder kasteel sloop...

— Op Zonnellare verbleef nu en dan Jonkvrouw Magda, antwoordde de waard. Men zegt, dat zij nu te Gent is. En hebt gij volk gezien, jonker?

— Veel, veel!

— Daar begrijp ik niets van, Zonnellare is altijd zeer verlaten...

— Dan is het er niet pluis, beweerde Zeger van Elsbeke. Wie weet, nestelen de Gentenaren er niet om iets tegen onze schepen of zelfs tegen Oudenaarde uit te halen. Ik zal dat eens gauw in de stad gaan vertellen.

— Ge hebt gelijk, jonker, vleide de waard. Anders krijgen we nog meer last van al die op-roerkraaiers.

— Waarom verdedigt ge u zelf niet tegen zoo'n meier van Dikkele en ander gespuis? vroeg van Elsbeke. Gij lieden zijt veel te bang. Ik reis heel alleen en 't is al avond. Als ge zoo'n muiter een

leelijk gezicht toont, loopt hij al weg. 't Is nog niet eens noodig den degen te trekken.

— Maar hier in de streek zijn er andere, zoo van de soort van Zwarten Diederik, verzekerde de boer.

Zwarte Diederik was een bondgenoot van Frans Ackerman, en hij had reeds veel van zich doen spreken... Zijn naam wekte ontzag. Men wist, dat hij uit het woud van Eename afkomstig was en nu en dan in het gewest vertoefde.

— Zwarte Diederik, herhaalde van Elsbeke verachtelijk. Een lompe bezembinder! Hij heeft menigen edelman aangehouden en dien zijn beurs doen afgeven.

— Ja, hij eischte dan tol en dat was voor den oorlog van Ackerman, vertelde een der boeren. Hij moet dat gedaan hebben bij Eekloo in de wouden.

— Maar van mij zou hij geen duit krijgen... Zoo laf ware ik niet! snoefde van Elsbeke. Neen, geen duit gaf ik hem.

— En ik heb er geen, en mij zullen ze geen tol vragen, sprak de bedelaar, die uit zijn hoek was opgestaan. Baas, vervolgde hij, als ik kan, zal ik u beloonen voor uw stuk brood en kroes bier.

De man draalde wat aan de deur.

— Waarom zijn kerels als Zwarte Diederik en Jansonne zoo driest? hernam van Elsbeke. Omdat ze weten dat gij hen vreest. Mij zullen ze niet hin-

deren. Ze begrijpen, dat Zeger van Elsbeke zich nooit de wet laat stellen! Voor geen enkelen Kaproen ga ik uit den weg. Ik heb er al menigeen nagezeten! Men zegt, dat er veel schuilen in het woud van Eename. Ha, dat men mij een hoopje soldeniers geve en ik kuisch het bosch. Maar nu kan ik het niet doen... de prelaat der abdij is er meester.

Van Elsbeke ledigde zijn beker en betaalde. Hij keek de boeren aan, als om hen te vragen of ze zijn dapperheid niet bewonderden. Maar de mannen schenen allen plots dorst te hebben, want als op een kommando namen ze een slok bier. De bedelaar was verdwenen.

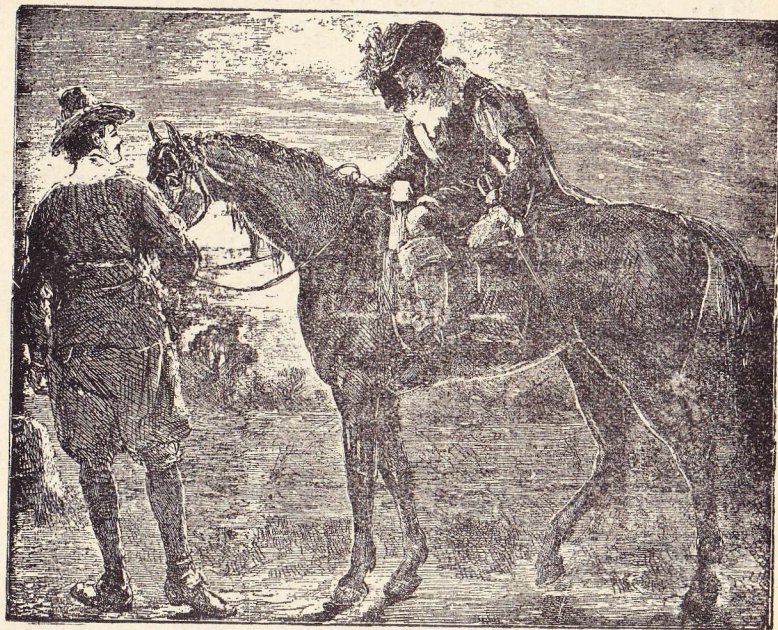
— Nu rijd ik naar de stad en vraag om een afdeeling wapenknechten, vervolgde Zeger van Elsbeke. Dan gaan we het kasteel Zonnellare eens schoon maken. Ja, het moeten Gentenaars zijn, die daar nestelen. Welnu, ik noodig u reeds uit, binnen enkele dagen naar Oudenaarde te komen zien, hoe die harde koppen over het schavot rollen. En ook op Janssonne en Zwarten Diederik wil ik eens letten. Ik bevrijd u van die roovers.

— Kondt ge ons deze weldaad bewijzen! sprak de boer, die den meier van Dikkele had leeren kennen.

— Ik beloof het u, vriend...

Van Elsbeke groette en vertrok. Hij besteed zijn paard maar vergat den stalknecht een fooi te

geven. De jonge edelman draafde heen. Weldra moest hij zijn vaart verminderen, want de weg was daar slecht. Plots sprong van achter een boom een jonge man te voorschijn. Hij vatte van Elsbeke's paard bij den teugel.

De ruiter slaakte een gil van schrik.

— Wat wilt ge? vroeg hij.

— Ge zult me volgen! klonk het antwoord.

— Vriend, ik zal u mijn geld geven, en laat

me dan gaan, smeekte de jonker, die nu niet zoo dapper was als in de herberg.

— Uw beurs is te mager om den strijd van Frans Ackerman te steunen. Ik weet, dat gij nog armer zijt dan de bedelaar die u zoo even hoorde snoeven. Die bedelaar ben ik, maar zonder mantel. En ik raad u aan zeer gewillig te zijn, anders loopt het slecht met u af. Ik breng u in het woud.

— In 't bosch van Eename? vroeg van Elsbeke sidderend.

— Ja, bij de bezembinders. Ge wilt het woud immers kuischen. Ik, Zwarte Diederik, geef u daartoe verlof, en de prelaat der abdij zal het wel goed vinden.

— Maar ik meende dat niet! kermde van Elsbeke. O, laat mij gaan.

— Om in de stad te vertellen, dat onze vrienden op Gaver zijn.

— Ik zal niets zeggen, mijnheer Diederik.

— Houd mij voor geen onnoozelaar... En nu babbelen we niet langer. Stap op...

Bevend gehoorzaamde de jonge edelman. Diederik bond hem de handen op den rug. Van Elsbeke bood niet den minsten tegenstand. De vriend van Ackerman steeg dan te paard en liet zijn gevangene naast zich stappen en sloeg een verlaten binnenweg in.

In een hut van het woud zaten eenige mannen bij het schijnsel van een roetkaars. Ze waren allen

bezembinders, die in 't bosch werk vonden, onder het vreedzaam bestuur van den prelaat (1).

Ze spraken weinig en schenen meest in gedachten verdiept. Plots werd er geklopt.

— Dat zal Diederik zijn, zei een der mannen en hij opende de deur.

Het was Diederik, maar hij duwde iemand vóór zich binnen.

— Goeden avond, groette hij. Ge ziet, dat ik gezelschap heb... Dit is mijnheer Zeger van Elsbeke, die gaarne alle vrijheidsmannen uit het woud naar Oudenaarde zou willen jagen als prooi voor den beul.

De bezembinders keken den jonker grimmig aan. Van Elsbeke was doodsbleek.

— Neen, neen, kermde hij. Ik zou u nooit kwaad doen. Ik wil ook een vriend van Acker-

(1) Vroeger was er te Eename een abdij, door graaf Boudewijn van Vlaanderen gesticht in de jaren duizend. De gebouwen waren door prachtige hoven omringd. Eename werd een welvarende plaats met een flink bezochte haven aan de Schelde. De foor, die onder bescherming van den prelaat der abdij stond, en op Sint Laureinsdag werd gehouden, lokte veel volk. Van die foor heeft men nu nog het « Feest van Eename » over. In 1797 verkochten de Fransche republikeinen de abdijgebouwen. Deze werden afgebroken. Enkele deelen bestaan nog in huizen.

man zijn... Ik houd veel van de Gentenaren...

Diederik vertelde wat er in de herberg voorviel.

— Maar ik zei dat alleen, om eens te hooren wat de boeren zouden antwoorden; ik meende het niet, loog de jonker.

— Onze held heeft bemerkt, dat er volk op het kasteel van Gaver is, hernam Diederik. En hij zou dit te Oudenaarde willen gaan vertellen. Maar hij vermoedde niet, dat Diederik, die daar als bedelaar zat, hem beluisterde. En natuurlijk heb ik het manneke belet, ons te Oudenaarde te gaan verraden. Hij snoefde wel dat een Kaproen reeds wegliep, wanneer Zegertje dien eens kwaad aankeek, maar naar mij blikte de dappere poeslief.

— Wat gaan we met hem doen? vroeg een der bezembinders.

— O, dood me niet! smeekte van Elsbeke weenend. Ik wil uw bondgenoot zijn...

— Wel, we zullen eens hooren, of het waar is, hernam Zwartén Diederik. Ik moet u het een ander vragen over Oudenaarde. Ik ben wel in de stad geweest, maar er zijn nog enkele punten, waarover ik inlichtingen begeer. Lieg ons niet voor, want dat merk ik toch en dan zou ik u het leven niet kunnen schenken.

Zeger van Elsbeke vertelde gewillig alles wat deze medewerkers van Ackerman vroegen. Dan brachten ze den gevangene naar een kelder, die niet ver van daar lag en diende tot bergplaats van

allerlei werktuigen voor de houthakkers der abdij.

Van Elsbeke werd nu in dien kelder opgesloten. Hij lag vastgebonden aan een haak in den muur en de deur werd buiten stevig voorzien. Een der mannen haalde een jonkman, die dan nog als waker in de buurt bleef.

Diederik en de bezembinders keerden in de hut terug.

— Vrienden, zei de eerste, van Elsbeke had goed gezien... Onze vrienden zijn reeds te Gaver, en straks volgen er meer. Tegen middernacht komen ze hier in kleine groepen. En dan trekken we naar Oudenaarde. Binnen de stad hebben we flinke medewerkers die ons verwachten. De bevelhebber der soldeniers, mijnheer van Leeuwergem, heeft Oudenaarde verlaten. Zijn luitenant, Floris van Heule moet hem vervangen. Maar die zit elken avond bij de wijnkan. Onze kansen zijn dus goed. Gelukkig heb ik van Elsbeke kunnen beletten te Oudenaarde Leliaarts op hun hoede te stellen. Dat bewijst, hoe voorzichtig we moeten zijn. Voor ik van Elsbeke aanhield, kon ik nog een jongen naar Gaver zenden. Hij zal daar aan onze makkers zeggen dat ze geen onbekende meer mogen doorlaten in de richting van Oudenaarde.

Ackerman, de ruwaard of hoofdman der Gentenaren, had besloten Oudenaarde te veroveren. Dat was van groot belang voor zijn stad. Zoo zouden de Gentenaren meester zijn van de Schelde

en de scheepvaart. En ze konden levensmiddelen doen aanvoeren uit het Zuiden over het water en handel drijven.

Maar Oudenaarde was sterk bezet door Fransche soldeniers en edelen, die met den graaf meespannen.

Daarom wilde Ackerman list gebruiken en Zwarte Diederik had een verrassing der veste voorbereid. Als bedelaar vermomd, was hij in de stad geslopen. Daar had hij met kennissen gesproken, die bereid waren hem te helpen. Vanavond zou de aanval gebeuren.

Diederik en de bezembinders, die als gids zouden dienen voor de Gentenaren, koutten over hun plan. Zoo verliep eenigen tijd...

Weer werd er geklopt. Diederik opende de deur. Ackerman stond daar, hier geleid door Geert Raas, ook een bezembinder, die al vroeger het woud had moeten verlaten, omdat hij de Gentenaren goed gezind was. Ook een knaap vergezelde de ruwaard. Hij werd Leeuwte van Damme genoemd, omdat hij zich zoo flink gedragen had toen de ruwaard die stad veroverde.

De bezembinders begroetten Ackerman eerbiedig.

— Dus alles is hier gereed? vroeg de hoofdman.

— Ja, antwoordde Diederik. De gidsen wacht-

ten reeds. De ladders zijn gemaakt en liggen klaar. De vrienden in de stad zijn vaardig. Een sterke afdeeling bevindt zich in den hof der woning van jonkvrouw van Huizen en verbeidt het sein. Anderen houden zich gereed op andere punten.

— En mijn mannen komen in groepjes... De boschkerels, die ge gestuurd hebt, leiden ze langs binnenwegen herwaarts... Als ze te Oudenaarde toch maar niets bemerken!

— Dat had weinig gescheeld, hernam Zwarte Diederik, en hij vertelde, hoe hij Zeger van Elsbeke aanhield en opsloot.

De ruwaard prees hem om zijn goede zorgen.

Diederik en Ackerman gingen buiten zien. De Gentenaren kwamen in kleine benden aan en vertrouwden uit de omgeving sloten zich bij hen samen. Eindelijk kon men in de richting van Oudenaarde trekken. Het was een stout stuk dat men waagde.

III.

Joke zat nog altijd vóór het achterraam. Ze verveelde zich gauw.

— Dat ik intusschen wat kruiden haalde, dacht ze. Aan de vest groeien er genoeg. En de domme soldeniers weten toch niet of die van daar komen of uit het woud. De dwaaskoppen slikken alles,

wat ik geef, om onkwetsbaar te blijven. Ja, ik zal wat gras plukken; zoo kan ik morgen van dien nieuwen rommel klaar maken. Komt de bedelaar, dan zie ik hem van zelf.

De vrouw ging naar buiten en besteede den wal. Ze boog zich om kruiden te verzamelen, toen een verdacht geluid haar aandacht wekte.

— Dat zal de bedelaar zijn, mompelde ze, en keek op.

Maar daar in de uitgedroogde gracht wemelden vele gedaanten. En Joke onderscheidde nu, dat ze bezig waren ladders tegen den walmuur te zetten.

— Het zijn Gentenaren, die willen binnen dringen, dacht Joke verschrikt.

Ze spoedde zich heen. Naar haar neef kon ze nu niet gaan. De Mol was misschien buiten de stad. Maar dichtbij stond de Baarpoort. En ze zou de wacht verwittigen. Die kon dan alarm slaan. En Joke liep haastig heen.

In het wachthuis waren eenige soldaten aan het dobbelen. Men kon het zien, dat de bevelhebber der stad afwezig was. De mannen namen hun taak niet zwaar op. Ze hadden bier laten halen en waren reeds beschonken.

Plots stond Joke daar. Ze was stil binnen gekomen... De mannen, over hun teerlingen gebogen, zagen haar nog niet...

— Gij speelt en de vijand is vóór de muren, zei de vrouw eensklaps.

— Wat wil die oude feeke? riep er een. 't Is zeker een tooverkol...

— Ik zeg u, dat de Gentenaren aan de vesten zijn en de muren beklimmen, hernam Joke.

— Dat wijf is gek! schreeuwde een der spelers. Wat raast ze daar over die verwenschte Gentenaren?

— Ik herhaal dat ze in de stad dringen. Ik zag ze achter Maagdendale hun ladders plaatsens.

De soldaten lachten luid.

— Meetje, kom ons toch uw zotte droomen niet vertellen, klonk het.

— Ik herken die bedriegster, zei een soldaat. Ze heeft me een middel verkocht, waardoor ik niet gekwetst zou kunnen worden en gisteren in het gevecht met Labberdaan, kreeg ik een messteek in den arm dat ik wel een beker bloed verloor. Ha, dievegge, nu zult ge mijn geld teruggeven...

De dronken kerel waggelde naar Joke toe, die nu bevreesd werd en haastig de vlucht nam.

De soldeniers keken elkaar eens aan. Ze lachten om die boodschap over de Gentenaren. Deze zouden wel koest in hun stad blijven. Ze konden zich niet meer roeren en men zou hen weldra in hun nest zelf gaan aanvallen.

— Kom, we spelen voort! klonk het.

— Wel ja, die zottin heeft zeker koeien in de meerschen voor Gentenaars gehouden...

Door de poortwacht werd geen alarm gegeven.

En toch stond Ackerman met vier honderd uitgekozen dappere mannen vóór Oudenaarde.

Zestig hiervan had hij met zich meegenomen naar de uitgedroogde vest achter 't klooster van Maagdendale. Diederik geleidde hem... Ladders werden tegen den muur gesteld. Ackerman steeg het eerst naar boven. Op den top wachtte hij even. Alles was daar binnen stil. De ruwaard bemerkte de wegsluitende Joke niet.

— Volg mij, sprak hij met doffe stem.

En de zestig onverschrokken Kaproenen drongen binnen. Alles ging goed...

IV.

In een deftig huis van Oudenaarde scheen alles in de diepste rust ... En toch, daarbinnen waakte men... Op haar kamer zat een jonkvrouw... Het was Isolda van Huizen. Ze behoorde tot den adel. Maar ze erkende dat het volk een rechtvaardigen strijd voerde en wilde dien steunen. O, ze werkte gaarne mede om Oudenaarde van Leliaarts te bevrijden...

— Nu is het oogenblik daar..., mompelde de jonkvrouw.

Ze knielde even neer op haar bidstoel en deed een kort gebed. Dan verliet ze haar kamer en door een gang kwam ze op een galerij boven een bijge-

bouw, waarvan ze de straat kon overzien, voor zoover de duisternis dit toeliet.

In spanning wachtte ze. Ja, ze wist, dat Ackerman met zijn Gentenaren zou binnen dringen... En ze luisterde nu scherp.

Plots zag ze gedaanten. Een kleine bende naderde... Isolda boog zich verder voorover...

Een man kwam onder de galerij; het was Zwarte Diederik.

— Oudenaarde! riep hij op gedempten toon.

— Aan ons, antwoordde de jonkvrouw.

Haastig verdween ze, en snel daalde ze de trap af... Ze opende de achterdeur, die op den hof uitgaf. Hier stond een knecht, die op de hoogte was van Ackerman's plan.

— Haal de makkers, gebod Isolda.

De man rende verder in den tuin. Wel honderd kerels kwamen nu aangetreden... 't Waren ambachtslieden uit Oudenaarde zelf. Ze waren ingelicht geworden en wilden gaarne tot de bevrijding van hun stad medewerken. Door de hofpoort had Isolda's knecht hen in den hof gelaten. Nu schreden ze door de gang der woning en langs de voordeur sloten ze zich bij Ackerman en Diederik en de andere strijders aan.

— Vooruit, de zege is aan ons! riep Ackerman. Gewonnen stad!

En allen herhaalden den kreet: « Gewonnen stad ».

Isolda boog zich voorover (blz. 20).

Intusschen was Simon Braem, deken der Gent-sche wollewevers met de overige mannen, die op de ladders over de muren geklommen waren, naar de Baarpoort geloopt. De spelers in het wachthuis werden overvallen. Te laat begrepen ze eensklaps dat de vrouw de waarheid had gezegd.

Toch had er een korte strijd plaats. Maar Braem kon de poort openen en nu rukte het grootste deel van Ackerman's troepen binnen.

— Gewonnen stad! klonk het in de hoofdstraten en op de markt.

Deuren en vensters werden geopend. De inwoners, in hun slaap gestoord, vroegen angstig wat er toch gebeurde. Maar ze hoorden het antwoord uit de kreten:

— Gewonnen stad! Leve Ackerman! Weg met den graaf! Oudenaarde aan den Leeuw!...

— De Gentenaren zijn binnen, zoo liep het nieuws van huis tot huis.

Velen uit de burgerij grepen hun verborgen wapen. Ha, ze hadden naar dit oogenblik verlangd en zouden Ackerman hulp bieden.

Floris van Heule, luitenant der stad, die den afwezigen bevelhebber, den heer Van Leeuwergem verving, werd haastig gewekt.

— De Gentenaren zijn binnengedrongen! riep zijn dienaar.

— Ge raast! schreeuwde van Heule.

Maar hij hoorde het krijgsgeschreeuw, kleepte

zich vlug en verzamelde de soldaten, die in en omtrent de woning waren.

Zekere Frans Crupenninck kwam blootsvoets met het vaandel van den graaf aangeloopt.

— Leve de graaf! riep hij.

Edelen, die tot de Leliaarts behoorden, vereenigden zich eveneens om de Gentenaren weerstand te bieden.

Leeuwte, de schildknaap van Ackerman, was naast zijn meester. Om het lijf had hij een leeuwenflag gebonden. 't Was deze, welke hij uit Damme redde, toen de Kaproenen die stad moesten verlaten. De moedige knaap kroop tusschen de strijders door, tot vlak bij Crupenninck, 's graven standaarddrager. Deze zwaaide met 's prinsens vaandel. Leeuwte loerde er op. Plots kon hij er een slip van grijpen en met een wilden ruk, scheurde hij het vaandel aan flarden. Met een deel ervan keerde hij bij Ackerman terug. Crupenninck wondde hem in den schouder, maar viel zelf neer, door het zwaard van Diederik getroffen, die aldus Leeuwte 't leven redde.

— Wraak over onzen standaard!... Leve de graaf! tierde Frans van Heule.

Woedend viel hij Ackerman aan, die nu in de voorste gelederen streed... Het was een worsteling tusschen beide aanvoerders... Maar Kaproenen drongen nader en van Heule bezweek, viel als een held. De dood van den luitenant der stad bracht

schrik en verwarring bij de soldeniers. Ze namen de vlucht. De Leliaarts weken eveneens.

— Gewonnen stad! Gent! Gent! donderde het.

O, men streed met verbittering en wreedheid. De haat was zoo opgekropt... Gentenaren en Oudenaardsche Klauwaarts braken de huizen der graafgezinden open... En gruwelijk stroomde het bloed...

Waarom toch ook handhaafde Lodewijk van Male niet den vrede, door recht te verleenen aan het volk, dat slechts rustigen arbeid vroeg en een menschwaardig bestaan? Waarom steunden hij en zijn aanhang de Fransche soldeniers, die het Vrije van Brugge, het Meetjesland en andere gewesten te vuur en te zwaard verwoestten?

Tegen den morgen was Oudenaarde geheel in de macht van Ackerman. Het gewonde Leeuwtje had de vlag van Damme op het schepenhuis gehangen. Maar toen was de knaap uitgeput. Zwarte Diederik bracht hem naar de woning van Isolda van Huizen, die veel gewonden in haar ruim huis had verzameld...

Zoo werd Oudenaarde gewonnen. En het bezit der stad was van groot gewicht voor Gent.

Joke had zich bij al het rumoer angstig in haar huisje verborgen. 's Morgens vluchtte ze buiten Oudenaarde. Ze vreesde voor straf, nu haar bedrog uitgekomen was, want hoe velen, die haar kruiden hadden gebruikt, lagen zwaar gewond of

dood neer. De Mol vertoonde zich natuurlijk niet.

Ackerman stelde mannen aan om de lijken te begraven. Hij liet de muren in staat van tegenweer stellen en de poorten en wallen flink bewaken.

De Fransche koning durfde het nu niet aangaan, om Gent te belegeren. De stad zou langs de Schelde van levensmiddelen voorzien worden en overal aan den stroom was men thans op de hand van Ackerman.

Zelfs de waard uit « De Zwaan » bij Syngem, zei dat hij nooit graafgezind was.

Zwarte Diederik bevrijdde in den namiddag Zeger van Elsbeke uit den kelder en leidde hem naar Oudenaarde. Maar hier mocht de jonker vrij rond loopen... Hij had nu in 't geheel geen praats meer...

Ackerman had Gent voor vreeselijke ellende bewaard. En toen hij met het herstelde Leeuwtje naast zich zijn intrede hield binnen zijn geboortestad, werd hij door het volk luid toegejuicht.

EINDE.

NAAR EENAME.

Na dit verhaal uit vroeger eeuwen, vertel ik nog iets uit dezen tijd.

't Was een schoone Augustusmorgen. Pieter en Maria mochten met vader en moeder mee naar Eename. Dat was ruim een uur van huis. De familie ging te voet. De zon scheen heerlijk over de heuvels en dalen.

Vader, moeder, Pieter en Maria volgden meestal smalle wegels door de velden. Dat was aangenamer dan op de groote baan. En vader verzekerde, dat het veel korter was ook.

De oogst stond in stuiken op de akkers. En zoo in de verte was het juist goud dat blonk. Elders was het groen en rood en bruin over het land. Zulk een morgenwandeling is aangenaam.

Na eenigen tijd bereikten onze reizigers een heuvelkam.

— Kijk, daar vóór ons ligt de Scheldevallei, zei vader. En aan de overzijde klimt het land weer. Een heel eind van hier ziet ge de kerk van Kruishoutem, Huise, zelfs meer naar links die van Tiegem en Ansegem.

— En wat ligt Oudenaarde daar schoon! sprak moeder.

— Ja... in de diepte, hé? En vóór ons hebben we Eename. We gaan er nu door het bosch heen.

De familie vervolgde den tocht.

— Zoudt ge nu kunnen gelooven dat er hier in de aarde steenkolen zitten? hernam vader.

— Echte steenkool? vroeg Maria.

— Ja, ja, kool voor Zwarten Jan, de stoof, die er van aan 't gloeien en 't ronken gaat. Meer dan honderd jaar geleden was er te Eename nog een abdij en de prelaat, de overste, liet de kolen opzoeken. Reeds in 1766 stichtte men een vereeniging, om die mijnen te ontginnen. Wel een jaar zocht men de beste plaatsen op. Toen staakte men het werk. Men zegt, dat de kolenbazen uit Henegouwen groote sommen gaven, om de nasporingen te laten varen. Ze vreesden de mededinging. Maar anderen beweren, dat water den arbeid te veel verhinderde. Er zit hier veel water in den grond. Dat blijkt uit de vele fonteinen. Een laan in dit bosch heet nog de Kolenputdreef.

Vijf en zeventig jaar geleden begon men weer te boren. Maar er kwam dan een ongelukkige tijd voor de nijverheid en alles werd opnieuw stil gelegd. Of we nog ooit van die kolen zullen zien bovenhalen, weet ik niet.

— En waar is die abdij van Eename gebleven? vroeg Pieter.

De Fransche republikeinen hebben ze in 1797 aangeslagen en verkocht. De gebouwen werden afgebroken. 't Was de prelaat van de abdij, die de groote foore van Eename beschermde. In vroeger eeuwen kwamen er veel handelaars heen. En ook heel wat twistzoekers, gauwdieven, dronkaards wilden op St-Laureinsdag te Eename zijn. De heeren van Pamel, Eine en Schoorisse hielpen de orde handhaven.

» Ja, er werd dikwijls geweldig gevochten en 't was zelfs de gewoonte dat vechthanen van andere dorpen zeiden: « We zullen tot op het feest van Eename wachten, om elkaar eens af te kloppen! » Dwaas, hé?

Zoo sprekend en luisterend kwamen de feestgangers te Eename aan, waar het wemelde van volk. De foor duurt slechts één dag. Ja, 's namiddags keeren reeds veel bezoekers huiswaarts.

Men stelde veel koeien en paarden te koop. Voor deze laatste dieren vertoefden er Zigeuners of Bohemers, die in woonwagens reisden.

Pieter en Maria keken vooral naar de kramen, tenten en naar den paardenmolen. Ze mochten hierop draaien.

't Waren eenige jongens, die den molen in gang staken en hielden. De kinderen kregen ook een geschenk. Pieter koos een verfdoo uit en Maria een aantal potjes en schoteltjes.

Vader kocht voor moeder een peperkoek en moeder voor vader een schoone pijp.

Die kramen stonden op een langwerpig plein. Daar wees vader naar een steenen paal.

— Dat is de oude straf- of schandpaal, zei hij. Vroeger werden de boosdoeners er tegen te kijk of te pronk gesteld, sommigen een paar uren, anderen een heelen dag. Menige rustverstoorder der oude foor zal wel een onaangenamen tijd aan dien paal doorgebracht hebben. Maar in die eeuwen had Eename ook een galg. Eens had iemand op de jaarmarkt te Eename een paard gestolen. Hij werd veroordeeld om aan de galg gehangen te worden. Hij stond reeds op de ladder. Toen smeekte hij om genade. De omstanders riepen ook medelijden voor hem in. De prelaat der abdij schonk den dief het leven. De veroordeelde beloofde toen een bedevaart te doen naar het Heilig Bloed te Wilsenaken. Maar nu is het rustig op het feest, vervolgde vader. En de paal staat hier alleen ter herinnering. 't Is gelukkig een uitzondering, als de gendarmen nog eens iemand moeten aanhouden.

In den namiddag keerde de familie terug, tevreden over het uitstapje.

Enkele zeer kostbare diamanten bezitten een eigenaardige geschiedenis, waardoor ze — en om hun waarde — over de gansche wereld beroemd zijn geworden. Een dier schoone diamanten is de Regent, of ook Pitt genoemd.

In 1702 vond een slaaf te Golconda in Oost-Indië dezen steen. Waar hem te verbergen! Moest iemand hem vinden bij dezen verachten slaaf, hij zou den diamant natuurlijk geroofd hebben. Aan den steen te verhandelen, kon de slaaf in den eersten tijd niet denken, want hij mocht zelfs zijn plantage niet verlaten.

Eindelijk nam hij een Engelschen matroos in vertrouwen, en beloofde dezen den diamant, indien de zeeman hem wilde helpen in 't verkrijgen der vrijheid. Ja, voor de vrijheid wilde de arme neger gaarne genoeg den edelsteen geven; de vrijheid was hem kostbaarder dan diamant. De matroos gelukte er in te weten te komen, waar de slaaf zijn schat verdoken had en lokte den man mee naar de zeekust. Hij roofde den steen en wierp den ongelukkige in het water.

De schurk verkocht den diamant aan den gouverneur van het fort S. George, Thomas Pitt, den grootvader van den beroemden staatsman William Pitt. Voor 80.000 frank, kocht Philips van Or-

leans, regent van Frankrijk, den edelsteen van Pitt en zoo kwam hij in 't bezit van Lodewijk V.

Het slijpen van den «Regent» duurde twee jaar. In 1792, bij de plundering van 't koninklijk paleis, tijdens de geweldige Fransche revolutie, werd de steen gestolen. Twee jaar nadien vond men hem terug in de Champs Elysées, daar misschien neergeworpen door een dief, die den diamant niet durfde verhandelen, wegens opspraak, welke de roof had verwekt.

De Republiek, die steeds geld noodig had, verpandde den diamant bij een juwelier te Berlijn. Napoleon I loste hem terug en versierde er zijn degenknop mee. Nu berust de «Regent» in een der brandkasten van het Louvre te Parijs.

De Kohinoor (berg des lichts) is een andere beroemde diamant, welke aan den vorst van Engeland toebehoort. Ofschoon hij reeds in de 14^e eeuw gevonden is, werd hij pas in 1853 geslepen. Van dezen diamant worden allerlei legenden verteld.

Karel de Stoute bezat een kostbaren diamant, den Sancy. Toen deze vorst in den slag bij Nancy sneuvelde, werd de steen door een Zwitsersch soldaat gevonden, die niet vermoedde welk een schat hij op 't slagveld had opgeraapt. Hij verkocht hem aan een priester, die hem op zijn beurt verhandelde. In 1489 kwam hij aan koning Antonio van Portugal; deze had geldgebrek en verkocht hem voor 200.000 frank aan een Fransch koopman, uit wiens handen hij overging aan een heer van

Sancy, naar wie de diamant nu werd genoemd.

De heer van Sancy werd als gezant benoemd van koning Hendrik III, maar de vorst eischte den steen als pand. Een dienaar moest het juweel overbrengen; hij werd op reis door roovers aangevallen en ernstig gewond; om den schat van zijn meester te redden, slikte de stervende knecht den diamant in waarvan hij kennis gaf aan een zijner gezellen. Sancy vernam het gebeurde en liet het lijk van zijn dienaar openen; men vond den diamant in de maag.

Het kleinood kwam later in 't bezit der Engelsche vorsten, toen in dat der Fransche, verdween evenals de Regent bij de plundering der Tuileriën, werd insgelijks teruggevonden en ging dra over in handen van Napoleon. Diens familie verkocht hem voor een spotprijs (24.000 frank) aan den keizer van Rusland, hij was tot in 1917 in 't bezit van 't Russisch vorstenhuis.

Een vorst van Borneo, de Radja van Mattan, moet een diamant bezitten waarvoor een Engelschman eens het volgend aanbod deed: 500.000 frank, twee volledig uitgeruste oorlogstroepen met kanonnen en schietvoorraad, en eenige stukken scheepsgeschut. De Radja weigerde, want naar zijn meening bezat de diamant de kracht om aan 't water, waarin hij gedompeld werd, genezende eigenschappen te schenken, en hing bovendien 't geluk van zijn geslacht aan 't bezit van dien steen.